

Rakke Keskkooli muuseum

Rakke Keskkooli vana koolimaja kolmandal korrusel asub vabariigi suurim koolimuuseum. Siin on tuhandeid eksponaate, mida sajad agarad poisid ja tüdrukud on 1953. aastast alates ümberkaudsetest küladest kokku kandnud. Peaaegu iga õpilane on mingil määral aidanud täiendada muuseumi varakambrit. Eriti hoogne oli kogumisöö aastatel 1958 kuni 1961. Hiljem pole olnud võimalik nii intensiivset kogumist jätkata sel lihtsal põhjusel, et enamik koolipiirkonna peresid on tühjaks kogutud. Kuid ometi täienevad muuseumifondid nüüdki.

Muuseumi kolme ruumi on paigutatud järgmised osakonnad:

- 1) revolutsiooniline minevik ja tänapäev;
- 2) kooli ajalugu, ümbruskonna kultuuri- ja matkajaalugu;
- 3) ümbruskonna arheoloogia, etnograafia, folkloor.

Esimese ruumi kujundamine on tegelikult praegu alles teoksil. Valminud on stendid Oktoobrirevolutsiooni ja Suure Isamaasõja materjalidega: lendlehed, töölisajakirjandus, Nõukogude Liidu tagalas ilmunud eestikeelne kirjandus, fotod ja dokumendid kohapealsete revolutsionääride kohta jne. Siia ruumi tuleb ka Lenini nurk, kus eksponeeritakse arvukalt neid fotosid, mida Rakke matkajad on teinud Lenini nimega seotud paikades: sünnilinnas

Uljanovskis, Moskvast, Podolskis, Kostinos ja paigas, kus Vladimir Iljitš Lenin suri — Leninskije Gorkis. Üks huvitavamaid eksponaate on kahtlemata V. I. Lenini mosaiikportree, mis on valmistatud maisi-, oa- ja päevalillseemnetest (Põhja-Osseedi matkagrupi kingitus).

Tänapäeva osakonnas võtab valdava osa enda alla ümbruskonna põllumajanduse ekspositsioon. R. Pälsoni nimeliselt sovhoosilt on saadud väljapanekuks fotosid, kaarte, skeeme, diplomeid, ajaleheväljalõikeid. Siin leiavad kasutamist ka õpilaste uurimused sovhoosi ja

ümbruskonna kolhooside ajaloo alalt.

Kooli ajalugu tutvustav stend annab ülevaate Rakke kooli tegevusest saja aasta jooksul.

Ümbruskonna kultuuriajaloo alalt on valminud stendid Friedrich Robert Faehlmanni, Eduard Viiralti, Evald Tamulaane ja Hugo Lauri kohta. Eri stendid on kavatsatud veel Georg Lurichi, Eduard Vilde, Oskar Lutsu Karl Ernst Baeri ning Nõukogude Liidu esimese stratonaudi Ernst Birnbaumi elust ja tööst. Selle osakonna haruldasemateks eksponaatideks on Georg Lurichi tõstekang ja -pomm ning Eduard Viiraltile Varangu külasepa tehtud võimlemisrõngad. Suure ajaloolise väärtusega on muidugi ka paljude kultuuritegelaste käekirjanäited, autoripühendustega raamatud, originaalfotod.

Rakke Keskkooli matkajaaloo stend annavad ülevaate matkarakadega tähistatud vabariigi ja NSV Liidu kaardid, arvukad matkapäevikud ja pikemate matkade kohta tehtud eristendid. Nii on valminud stendid «Arteki» pioneerilaagri ning matkajate üleliiduliste kokku-

tulekute kohta Orjolis, Uljanovskis, Taga-Kärpaatias. Eri line väärtus on kaugete ja lähedaste matkasõprade kingitustel. Kogu muuseumi naelaks võib pidada «Artekis» kahele Rakke pioneerile antud Juri Gagarini ja German Titovi allkirjadega diplomeid.

Kolmanda ruumi võtavad enda alla esivanemate vanad töö- ja tarberistad, riietused, med. Täielikult on esindatud linatöötlemisvahendid: kammid, lõuguti, ropsimismõõgad, vokid, kedervars, kangasteljed jm. Ka muistse maamehe toidunõudest on tüüpilisemad olemas: puukausid, -lusikad, -kulbid, lähkrud, mürsid, silgukarbid, õllekannud jt. Uhes vitriinis on välja pandud ümbruskonnast juhuslikult leitud arheoloogilised esemed: kivi kirves (II at. e. m. a.), hoburaudsõlg (VIII saj.), XII sajandi ehteid, potikiide, rõngas-särgi katkendeid, odaots jt. Selles ruumis saab külastaja skeemkaardi ja fotode näol ülevaate ka Rakvere rajooni lõunaosa kõigist riikliku kaitse all olevast objektidest.

H. JOONUKS,
muuseumi hooldaja
õpetaja